

Szent FLORIÁN

magyar katonáit

A krisztinavárosi templom főoltára fölött van egy régi, szép Mária-kép. Csodatevő Szűz Mária képe. amelyet 1688-ban *Franzini* budai kéményseprőmester hozott Olaszországból és a mostani templom helyén akkor elterült térségen helyezte el hálából, amiért ő és családja megmenekült az Európászerte dühöngött dögvésztől. A térségen kis kápolna épült, azután a mostani templom, amely kétszázötven év óta a magyar kéményseprőknek, majd utóbb a tűzoltóknak is kegyhelye lett. Minden esztendő Szent Flórián napján idezarándokolnak a budapesti tűzoltók és kéményseprők, ünnepi misével hódolnak közös védőszentjüknek és mise után ünnepi lakomát tartanak. Az idén is megvolt a szent mise, de az ünnepi lakoma elmaradt. A szomorú gazdasági viszonyok miatt mondták le az ünnepi fehér asztal örömeiről Szent Flórián katonái, a magyar élet és vagyon hűség és bátor védelmezői.

De éppen most, amikor a magyar élet és a magyar vagyon sokszorta drágább és sokszorta féltetni valóbb, mint a jobb időkben, nem árt megemlékezni a magyar tűzoltóságról, erről az intézményről, amelynek szép múltja van, mert kétszázötven esztendőnél idősebb és amelynek jelenét is nemzeti büszkeséggel nézhetjük, mert a megcsontított szegény Magyarország tűzoltósága ma sem maradt el a külföldnek területben, vagyonban, hatalomban erősebb nemzetel mögött. Kár, hogy ezt a nemzeti szempontból is kiváló intézményünket a magyar társadalom nem ismeri és főképpen nem méltatja eléggé, bár el kell ismernünk, hogy régen elmúlt az az idő, amikor az önkéntes tűzoltókat egy sorba helyezték a hadastyánokkal; ezeknek is, azoknak is csak a cifra egyenruháját, meg a rezesbandáját ismerték és egyformán mulatott rajtuk az utca népe.

Ma már ezen tulvagyunk, mint ahogy a tűzoltóság maga is régen kiheverte a kezdet gyermekbetegségeit és évezredek fejlődés után a legmodernebb szervezetek sorába jutott. A tűzoltás ugyanis ezerévesnél régibb. A tűzoltókészülékek első nyomai a ninnivel ásátásoknál kerültek felszínre, az első hivatalosan szervezett, katonai jellegű tűzoltócsapatok pedig *Augustus* római császár cohorsainak tűzoltói, a vigíliek és syphonariusok voltak. Ezek a rabszolgákból

álló tűzoltócsapatok egyuttal rendőri szolgálatot is teljesítettek.

A középkorban, azt lehet mondani, évszázadokon át egyáltalán nem volt rendszeres tűzoltás. A városbíró ügyelt a helyi tűzbiztonságra, a tűzoltást a lakosok végezték bizonyos előírások szerint. Ha tűz támadt, tüzi lármát csináltak. Sokáig a harangokat sem volt szabad a kongatással profanizálni. A harangok félrevereése — bármilyen különösen hangzik is ma, a modern tűzjelzőeszközök korában, — tűzrendészeti vívmány volt azokban az időkben.

A komoly tűzoltó-eszközök feltalálása és fejlesztése is évszázadokon át szünetelt — legalább történelmi adat és kézzelfogható bizonyíték alig van róla — és nagyon lassan haladt a tűzoltó-szervezetek alakulása is. Az alexandriai Heronnak a Krisztus születése előtti 1250. évben feltalált első vízipuskáról szóló ismertetését Párizsban 1593-ban adták ki, de csak a 17. század második felében alakult meg XIV. Lajos király rendeletére az első párizsi tűzoltótestület. A francia hivatásos tűzoltóságot megelőzte, vagy tán egyidejű volt vele a londoni, ahol 1660 óta külön kiképzett városi szolgák végezték a tűzoltást. Ezután hamarosan következtek a svájci és a német nagyvárosok tűzoltóságai, amelyek közül a drezdaiak már tűzoltószerekkel rendszeres gyakorlatokat tartottak.

Az első önkéntes tűzoltóságot Amsterdamban szervezték meg és nyomban utána következett az első magyar csapat: a debreceni kollégium diákjainak tűzoltósága, amely a második önkéntes tűzoltóság volt az egész világon. A református teológusok ugyanis már abban az időben nagy előszeretettel keresték fel a hollandi egyetemeket és néhány, onnan hazatért ifjú 1672 körül megalakította az első magyar tűzoltócsapatot a kollégium védnöksége alatt. Ez a csapat, amelyet hivatalos néven *Machinista*, később *Gépelyes Tűzoltó Csapatnak*, utóbb *Vízipuskás Társaságnak*, végül *Főiskolai Tűzoltó Társulatnak* neveztek, 1789 óta már fel volt szerelve nemcsak baltákkal, vedrekkkel, kádakkal, szikracsapó pemetékkal, hanem tűzl-fecskendővel (machinával) is. Ezt a machinát nem lovak húzták a tűzhöz, hanem az erre kijelölt diákok.

Szent Flórián barokk szobra a Piaristák temploma falában.